

NEWSLETTER ABAJP | BVTL 2019/6

ASSEMBLÉE GÉNÉRALE LE 9 NOVEMBRE 2019 | ALGEMENE VERGADERING 9 NOVEMBER 2019

Notre **assemblée générale se tiendra le 9 novembre 2019** à Charleroi. Les membres de l'ABAJP ont reçu leur convocation par le moyen habituel. Si vous ne pouvez pas être présent, merci de donner votre procuration à un autre membre qui sera présent. Pour des raisons pratiques, les membres doivent réserver leur place auprès de info@abajp.be.

Onze **algemene vergadering zal worden gehouden op 9 november 2019 in Charleroi**. De leden van de ABAJP ontvangen hun oproeping op de gebruikelijke wijze. Als u niet aanwezig kunt zijn, geef uw volmacht dan aan een ander lid dat aanwezig zal zijn. Om praktische redenen moeten leden hun plaats reserveren op info@bvttl.be.

CHANGEMENT D'ADRESSE ABAJP | ADRESWIJZIGING BVTL

Depuis peu, l'adresse de l'ABAJP a changé. Nous sommes désormais établis rue Lambert Crickx 19 à 1070 Anderlecht. Le CA a pris la décision de supprimer le numéro de GSM pour raisons pratiques.

Onlangs is het adres van de ABAJP gewijzigd. We zijn nu gevestigd Lambert Crickxstraat 19 – 1070 Anderlecht. Het bestuur heeft om praktische redenen besloten het mobiele nummer te verwijderen.

50 ANS D'ARCHITECTURE DES JARDINS ET DU PAYSAGE À GEMBOUX

Les **16 et 17 novembre 2019**, l'ISla (Haute Ecole Charlemagne) invite ses anciens étudiants en Architecture des Jardins et du Paysage pour un événement convivial afin de célébrer le jubilé de l'installation de la formation à Gembloux. Tous les renseignements utiles sont disponibles sur le site www.50ansajpgembloux.be ; l'inscription aux différents événements est obligatoire. Les réservations se font en ligne.

L'UTILISATION DU TITRE D'ARCHITECTE PAYSAGISTE

Suite aux incidents relatés actuellement dans la presse concernant l'usurpation du titre d'architecte et l'utilisation du titre d'architecte paysagiste le point de vue de l'ABAJP-BVTL (Association Belge des Architectes des Jardins et des Architectes du Paysage) est clair : seuls les professionnels qui sont membres de l'IFLA (International Federation of Landscape Architects), ONG reconnue par l'UNESCO, sont autorisés d'exercer avec le titre d'"architecte paysagiste". On devient membre de l'IFLA par adhésion à l'Association Belge des Architectes de Jardins et des Architectes du Paysage.

La [publication](#) concerne un architecte paysagiste attaqué par son client, considéré par ce dernier comme un usurpateur du titre d'architecte. L'affaire est également portée à la connaissance de l'Ordre des Architectes. Nous pensons que cette publication ne suit pas les règles de déontologie journalistique quant à la collecte loyale des informations, et qu'en l'état, elle peut nous faire tous passer, nous architecte paysagiste, pour des usurpateurs. Elle ne fait pas état de notre profession, ni de nos compétences, ni des limites légales imposées par les codes d'aménagements du territoire, entre autres celles qui régissent les travaux pour lesquels l'intervention d'un architecte inscrit à l'Ordre n'est pas nécessaire, travaux auxquels nous sommes régulièrement confrontés dans nos missions. Nous sommes en train de réagir auprès du journaliste et de porter plainte au Conseil de Déontologie Journalistique.

HET GEBRUIK VAN DE TITEL VAN LANDSCHAPSARCHITECT

Recent is in de pers commotie ontstaan over het onrechtmatig gebruik van de titel van architect en het gebruik van de titel van landschapsarchitect. De [publicatie](#) handelt over een landschapsarchitect die door zijn client aangevallen wordt en die beticht wordt onrechtmatig de titel van architect te voeren. De zaak is ook overgemaakt aan de Orde van Architecten. De ABAJP-BVTL meent dat deze publicatie zich niet aan de deontologie van de journalistiek over de loyale vergaring van gegevens houdt en ons allemaal bij het groot publiek dreigt te doen doorgaan voor usurpatoren (onrechtmatige toeëigenaars). De ABAJP-BVTL zal een klacht indienen bij de Raad voor de Journalistiek.

Het standpunt van de ABAJP-BVTL is duidelijk: enkel de professionelen die lid zijn van IFLA (International Federation of Landscape Architects), de door UNESCO erkende NGO, mogen de titel van landschapsarchitect voeren. Men wordt IFLA-lid door aan te sluiten bij de Belgische Vereniging van Tuin- en Landschapsarchitecten.

ECLAS PLANT HERDENKINGSBOOM VOOR WIJLEN POL GHEKIERE & METO VROOM

Ter gelegenheid van de ECLAS-Conferentie in het Noorse Ås werd op 16 september 2019 op de campus van de Norwegian University of Life Sciences de Eclas Memorial Grove onthuld: een herdenkingsplaats waar overleden landschapsarchitecten worden herdacht met een boom. Bij die gelegenheid werd er ook een herdenkingsboom aangeplant voor wijlen Pol Ghekiere, landschaps- en tuinarchitect en gewezen opleidingshoofd van de bachelor Landschaps- en tuinarchitectuur aan de Erasmushogeschool Brussel in Jette, die in 2016 overleed. Ook voor de Nederlandse Meto Vroom, gewezen hoogleraar in de landschapsarchitectuur aan Wageningen University, die op 28 augustus 2019 overleed, werd er een herdenkingsboom aangeplant. Lees hier een [in memoriam voor Meto Vroom](#).

4DE NATIONALE BOMENDAG 2019

[kan hier](#).

Op 16 oktober 2019 zoomt de vierde Nationale Bomendag in op het thema: "Bomen en water - De toekomst voor een veerkrachtige leefomgeving". De Nationale Bomendag is een initiatief van met medewerking van Stad Antwerpen | VVOG vzw | Kubiekeruimte vzw | Kenniscentrum Tuin+ | Arbor nv | COMPO Expert nv | Disaghor-Dockx | TerraCottem bvba. Bekijk hier het volledige [programma](#). Elektronisch [inschrijven](#)

KUBIEKERUIMTE / STUDIEBEZOEK LEUVEN

Op woensdag 23 oktober 2019 organiseert [Kubiekeruimte](#) een studiebezoek aan Leuven onder begeleiding van Geert Verrijdt (stedelijke Groendienst) en landschapsarchitect Michel Pauwels.

COLLOQUE INTERNATIONAL/ INTERNATIONAL COLLOQUIUM 'HISTOIRE D'ARBRES'

(FR) Dans le cadre de la « Semaine de l'arbre 2019 », le Service Public de Wallonie, Hainaut-Développement, Adalia 2.0 asbl et le Centre du Paysage asbl ont le plaisir de vous convier à leur colloque international "[Histoire d'arbres](#)". Le colloque se déroulera à Mons les 21 et 22 novembre 2019. Ce colloque a pour vocation de présenter sur deux jours l'état des connaissances techniques de choix, de mise en œuvre et de gestion des arbres urbains en vue de développer dans le long terme tous les bienfaits de ceux-ci. [Découvrez ici](#) les différents intervenants et les thématiques qui seront abordées durant ces deux journées. Le colloque est gratuit et la [réservation](#) est obligatoire.

(NL) In het kader van de Week van de Boom organiseren de Service Public de Wallonie, Hainaut-Développement, Adalia 2.0 asbl en de vzw [Centre du Paysage](#) op 21 en 22 november in Mons een internationaal [colloquium 'Histoire d'arbres'](#). Dit tweedaags colloquium wil een stand van zaken geven over het ecologische, economische en maatschappelijke belang van (stads)bomen gelet op onder meer de klimaatverandering en de luchtvervuiling, en over de keuze, standplaatsvereisten en het beheer van stadsbomen. Bekijk hier het [volledige programma](#). Het colloquium is gratis, maar u moet zich wel vooraf [inschrijven](#).

STUDIEDAG / VIER JAAR 2B CONNECT - RESULTATEN EN TERUGBLIK

Vier jaar lang werkten 26 partners in de grensregio Vlaanderen-Nederland aan meer biodiversiteit op bedrijventerreinen in het kader van het EU-programma [2B Connect](#). Daar liggen namelijk heel wat kansen voor biodiversiteit en een robuustere leefomgeving. Op dinsdag 22 oktober worden de resultaten voorgesteld op het circuit van Zolder. Beleidsmakers en bedrijfsleiders uit Vlaanderen en Nederland brengen hun visie op het thema en vertellen over hun ervaringen op eigen terreinen. Bekijk hier [het programma van de studiedag](#). Deelname aan de studie is gratis, maar [vooraf inschrijven](#) is verplicht.

STUDIEDAG LANDSCHAPSKARAKTERISATIE

Vlaanderen staat voor grote ruimtelijke opgaven op het vlak van klimaat, energie, landbouw, mobiliteit en wonen. Daarvoor zijn heel wat transities nodig. Om die in goede banen te leiden, moeten we de ruimte slim gebruiken en zorgzaam omgaan met het landschap. Maar hoe doen we dat? Op donderdag 17 oktober 2019 organiseert de Vlaamse overheid samen met de universiteit van Newcastle in het VAC Herman Teirlinck, Brussel een studiedag over landschapskarakterisatie. Bekijk hier het volledige [programma](#). Schrijf u [online](#) in vóór 10 oktober 2019.

CONFÉRENCE CANADIENNE SUR LES PARCS

La deuxième édition de la [Conférence canadienne](#) sur les parcs se tiendra au Centre des congrès de Québec du 7 au 10 octobre 2019 sous le thème *Des parcs pour tous et tous pour les parcs*. On y abordera des thèmes liés à la collaboration, la connexion avec la nature, la conservation et le leadership.

OPENBARE COLLEGES LANDSCHAP MET DIRK SIJMONS

Op 15 oktober gaat de zevendelige reeks openbare colleges 'Landschap met Dirk Sijmons' van start. De colleges worden, telkens met coreferenten, maandelijks gehouden in Utrecht. Per college zullen twee gerenommeerde co-referenten zorgen voor verbreding en verdieping van het onderwerp. Dirk Sijmons is emeritus hoogleraar Landschapsarchitectuur aan de TU Delft. Hij stelt vragen als: wat is er gebeurd met het Nederlandse landschap en wat zijn de toekomstige ontwikkelingen? Hoe wordt de energietransitie zichtbaar in het landschap? Hoe zetten we de traditie van zelf land maken op een goede manier voort? En is er nog aandacht voor het landschap in de politiek? Meer info: [arch-lokaal.nl](#)

CURSUS TOEKOMSTBESTENDIG ONTWERPEN VAN BEPLANTINGEN

NVTL en Ruyteninstituut organiseren dit najaar een vijfdaagse cursus over ontwerpen met houtige gewassen, vaste planten en inheemse kruiden. Het doel is hierin het combineren van theorie en praktijk, aan de hand van concrete locaties in de gemeente Wageningen. De focus ligt op het verdiepen van de kennis van groei, bloei en verval van het plantmateriaal van border, heestervakken, straatbomen tot bosvakken. [Meld je hier aan](#) voor 24 oktober.

ONTWERPBUREAU OMGEVING WINT VEENENDAALSE ARCHITECTUURPRIJS

Het Antwerps ontwerpbureau [OMGEVING](#) wint de Veenendaalse Architectuurprijs 'De Gilbert' met hun plan voor 'De Turfweide'. Naar aanleiding van het 500ste verjaardagsjaar van Gilbert van Schoonbeke organiseerde de [Stichting Gilbertjaar 2019 Veenendaal](#) een internationale prijsvraag. Gilbert van Schoonbeke, de Antwerpse ondernemer en stadsontwikkelaar, wordt immers beschouwd als één van de stichters van Veenendaal. Het ontwerpvoorstel van OMGEVING kreeg de titel 'De Turfweide' en werd opgevat als een landschapskunstwerk of 'land art' project.

BELGISCH TEAM WINT AGA KHAN AWARD FOR ARCHITECTURE 2019

Voor het revitaliseren van de stad Muharraq (Bahrein) ontvangt de Authority for Culture & Antiquities Conservation Department (Manama, Bahrain) de [Aga Khan Award for Architecture 2019](#). De Belgische bureaus [OFFICE Kersten Geers David Van Severen](#) en [Bureau Bas Smets](#) hadden samen de leiding over de [Pearl Route](#), een van de belangrijkste projecten voor de transformatie van Muharraq. De Belgische bureaus creëerden langs de 3,5 km lange wandelroute achttien pleinen in de historische stad, ontworpen als buitenkamers op de fundamenten van voormalige gebouwen. Ze ontwikkelden een route die bezoekers toelaat om de historische stad te ontdekken en nieuwe openbare ruimte maakt voor de bewoners.

WONDERWOUDE WORDT VIERDE GROENPOOL ROND GENT

Wonderwoud (Oud Vliegveld) nabij Oostakker en Lochristi is een van de vier groenpolen van Gent. Het [Wonderwoud](#) wordt ongeveer 200 hectare groot. Wonderwoud wordt vanaf 2021 in verschillende fases gerealiseerd. Het ontwerpteam dat de plannen maakt en het planproces begeleidt, bestaat uit [BUUR](#) en [Driekwart Groen](#). Ze laten zich bijstaan door de experts van [URA](#), [ARA](#), [Aquadvice](#), ECO-InSight en [Plant&Houtgoed](#). De visie legt de uitgangspunten en krachtlijnen van de ontwikkeling en het globaal landschapsontwerp vast. De vierde groenpool wordt geen traditioneel landschapspark, maar een speels en groeiend woud om je permanent te verwonderen over de wisselwerking tussen ondergrond, water en natuur. De hoge zandbergen, het groeiende bos en het vele water bepalen waar je kan komen en waar iets te beleven valt.

DENDERMONDE / BETONNEN PARKING WORDT GROENE ONTMOETINGSPLEK

De betonnen parking aan de gedempte Dender in het centrum van Dendermonde wordt omgevormd tot een nieuwe groene zone met bloemenweides, sneukelhagen en natuurlijke speelelementen. Het gaat om een tijdelijke invulling, tot de Dender er opnieuw wordt blootgelegd. Het ontwerp is het resultaat van een intens inspraaktraject met bewoners, dat begeleid werd door het ontwerp bureau [BUUR](#) en [Levuur](#), een bureau dat gespecialiseerd is in participatie en co-creatie.

ANTWERPEN / DRIE EXCLUSIEVE HOTELTUINEN

'[August](#)' is een nieuw designhotel in het oude augustinessenklooster van het Militair Hospitaal in Antwerpen. De renovatie van het klooster en de omvorming tot hotel gebeurde onder de leiding van de Belgische sterarchitect [Vincent Van Duysen](#), en vormt het sluitstuk van de herbestemming van het 't Groen Kwartier, het chique autovrije nieuwe woongebied tussen Zurenborg en Oud-Berchem. Martin Wirtz van [Wirtz International](#) ontwierp er drie ommuurde tuinen, waarvan eentje met zwembijver.

GENT KRIJGT NIEUW PARK IN STATIONSBUURT

Met de herinrichting van de stationsomgeving komt er ook een gloednieuw park langs de Koningin Fabiolalaan, tussen het station Gent-Sint-Pieters en de Leie. Het stadsontwikkelingsbedrijf [sogent](#) staat in voor de ontwikkeling van het wijkpark dat met 6.300m² zal zorgen voor een aangename, groene afwisseling tussen de nieuwe bebouwing. Voor het ontwerp werd het architecten- en ingenieursbureau [Evolta](#) aangesteld.

BERCHEM / DE TUIN ALS HART VAN NIEUWE DIENSTENCAMPUS

Voor het ontwerp voor een nieuwe sociale dienstverleningscluster van [De Ideale Woning](#) in Berchem heeft het ontwerpteam [HUB architecten](#), landschapsarchitect [Atelier Arne Deruyter](#) en de technische adviesbureaus [RCR](#), [UTIL](#), [Daidalos Peutz](#) en kunstenaar [Kasper De Vos](#) heeft zijn ontwerpvoorstel gestructureerd rond de begrippen 'een tuin, een thuis, een huis': een soepel speelveld met publieke aansluiting op de wijk, ruimte voor ontmoeting, nieuwe modellen voor werken en samenwerken, én veel natuur. Het ontwerp begint volgens de ontwerpers met de tuin en onderzoekt vervolgens de relatie van gebouwen en kamers tót de tuin. U kunt hier het wedstrijdvoorstel van HUB architecten & Atelier Arne Deruyter [downloaden](#).

ANTWERPEN / EEN 'GOUDEN TUIN' IN HISTORISCHE BINNENSTAD

In [Antwerpen](#) zijn de werken gestart voor de aanleg van een publieke binnentuin en een ondergrondse fietsenparking bij het diamantmuseum DIVA in de historische binnenstad. Deze verrassend stille plek vormt een nieuwe doorsteek tussen de Grote Markt en de Schelde. De voormalige niet-publieke binnentuin wordt opnieuw aangelegd als publieke ruimte waar iedereen welkom is. In de visie van [ontwerpbureau Stramien](#) wordt de nieuwe tuin voor het museum een 'Jardin Doré' of 'gouden tuin', geïnspireerd op de ontginning van edelmetalen en geheel passend binnen de rijke architecturale en stedenbouwkundige context van de rijke Antwerpse binnenstad. Een tuin als onderdeel van het publieke domein rondom het stadhuis en binnenin het vernieuwde museum.

ROTTERDAM / DE TOEKOMST IN DE MAAK

[DELVA Landscape Architecture / Urbanism](#) presenteert samen met het Havenbedrijf en de gemeente [Rotterdam](#) 'DE TOEKOMST IN DE MAAK - het ruimtelijk raamwerk Merwe-Vierhavens te Rotterdam' Het gebied wordt samen met ontwikkelaars en andere 'stadsmakers', herontwikkeld. Dat willen de partijen doen volgens een andere dan de traditionele benadering 'haven eruit, stad erin'. Met het raamwerk weten ontwikkelaars, bedrijven en andere geïnteresseerden in het gebied welke kansen er liggen, welk kwaliteitsniveau wordt gevraagd en wat er van hun wordt verwacht. Het Ruimtelijk Raamwerk vormt de basis voor een nieuw bestemmingsplan en de onderbouwing voor toekomstige investeringen.

SINGAPOUR / DE LA JUNGLE EN BETON AU JARDIN TROPICAL

La cité-État asiatique de Singapour est un phénomène. Ce qui était, il y a quelques décennies à peine, un petit pays du tiers monde sans matières premières ni autres richesses est aujourd'hui une cité hyperurbanisée qui combine la plus forte densité de bureaux et de centres commerciaux avec la plus grande quantité d'espaces verts du

monde. Singapour peut se targuer d'avoir aujourd'hui le plus grand pourcentage de toitures et façades végétalisées au monde et d'être considérée dans le monde entier comme un exemple à suivre de construction écologique intégrant la nature. Compte tenu de sa superficie limitée, Singapour est obligée de trouver des alternatives nouvelles et innovantes pour offrir à la nature un espace supplémentaire dans cette ville densément bâtie, non seulement pour des raisons esthétiques visant à rendre la ville plus attrayante, mais aussi et surtout pour offrir suffisamment d'espaces verts dans l'environnement immédiat de vie et de travail, pour refroidir naturellement les bâtiments et ainsi économiser l'énergie et réduire les émissions de CO₂, pour purifier l'air et pour atténuer l'effet d'îlot thermique.

Lire: [Vingt exemples de « biophilic design » à Singapour](#)

« LONG DIVISION » : FRONTIÈRES, LIMITES ET BARRICADES

Alors que les barrières sont souvent impliquées dans des préoccupations plus vastes liées aux structures de contrôle et de pouvoir, les clôtures peuvent également fournir une sécurité et un refuge. Faisant ressortir ces tensions, l'œuvre « Long Division » de [LeuWebb](#) utilise la clôture comme point de départ pour examiner la manière dont les terres autour de Mississauga, au Bradley

Museum en Ontario, ont été occupées et colonisées. L'installation de « land art » comprend une série d'anneaux concentriques irréguliers avec des ouvertures discrètes, invitant les participants à se déplacer à l'intérieur des couches de clôtures, attirant finalement les gens vers l'anneau central impénétrable.

MILAN VERS UN FUTURE MODÈLE DE VERDURE URBAINE

D'ici 2030, Milan plantera 3 fois plus d'arbres qu'elle ne compte d'habitants. Ce projet de grande envergure, qui devrait voir le jour d'ici 2030, s'inscrit dans une démarche de lutte face à la crise climatique que nous connaissons actuellement. Cette plantation intense d'arbres d'ici 2030 a pour objectif de refroidir les quartiers mais également d'améliorer la qualité de l'air. Outre cette dimension écologique et de lutte contre la pollution, ce projet vise aussi à renforcer et améliorer les espaces publics de la ville, essentiels au bien-être des citoyens. Il s'agira bien sûr d'analyser si cela a réellement l'effet escompté sur le long terme.

CONCEVOIR DES VILLES POUR LES COMMUNAUTÉS VIEILLISSANTES

Dans un nouveau rapport intitulé «[Designing for ageing communities](#)», le cabinet d'ingénierie Arup aborde les enjeux du vieillissement démographique et les opportunités pour les acteurs de la ville. Le végétal et le paysage ont un rôle à jouer pour répondre aux attentes amenées à se développer dans les années à venir. Cette publication vise à mettre en avant les nouveaux enjeux du vieillissement démographique en ville mais aussi les opportunités pour les professionnels et décideurs qui participent à la construction des villes de demain. La présence de

jardins et d'espaces verts dans la ville de demain doit être valorisée car elle peut agir sur les grands enjeux liés au vieillissement.

BELEIDSRAPPORTEN OVER BOMEN IN DE BEBOUWDE OMGEVING

Het Departement Omgeving organiseert sinds 2017 beleidsverkenningen ter voorbereiding van het omgevingsbeleid. Samen met experts en potentiële eindgebruikers gaat men hierbij op zoek naar pistes om het beleid te verbeteren. Recent werden twee beleidsverkenningen gepubliceerd die willen bijdragen tot een performanter bomenbeleid dat de waarde van grote bomen in al zijn facetten erkent en een omgeving garandeert waarin grote bomen hun volgroeid eindbeeld kunnen bereiken als centrale componenten van groenblauwe infrastructuur in de bebouwde ruimte. Het [eerste rapport](#) bespreekt hoe bomen, als ecosysteemeenheden van groene infrastructuur in de bebouwde omgeving, een optimale dienstverlening aan de samenleving kunnen bieden en zo een maatschappelijk succes worden. Het [tweede rapport](#) gaat na wat de mogelijkheden zijn met volgroeide bomen als structurerende, vierdimensionale elementen in een fijnmazig groenblauw netwerk in de bebouwde omgeving.

KUNSTENPROJECT / BOS OP EEN VOETBALVELD

For Forest. The Unending Attraction of Nature is een kunstinstallatie van de Zwitserse kunstenaar Klaus Littmann: een bos met 300 volwassen bomen in het Wörthersee voetbalstadion van het Oostenrijkse Klagenfurt. De installatie is tot 28 oktober te bekijken. Met deze installatie wil Klaus Littmann onze 'perceptie van de natuur' bevragen en een beeld schetsen van onze toekomstige omgang met de natuur: als iets zeldzaams dat in een omsloten omgeving moet beschermd worden. Bij de aanplant van het bos, die gebeurde in samenwerking met het Zwitserse Enea Landscape Architecture werden diverse inheemse bomen gebruikt, zoals berk, zomereik, els, witte wilg, ratelpopulier en veldesdoorn, die door onder meer het Belgische [Arbor](#) werden geleverd.

INVENTARIS VAN 'VERSTEENDE TUIJEN'

Sinds begin dit jaar publiceert de Duitse botanicus en bioloog Ulf Soltau op zijn [instagram](#) en [facebook](#) account 'Gärten des Grauens' bijna dagelijks een foto van de kiezel- en tegeltuinen die ook in Duitsland welig tieren. Of dit om te lachen of om te wenen is, laat ik aan uw oordeel over.

DE TUIN ALS WEZENLIJK ONDERDEEL VAN HET VLAAMSE LANDSCHAP

Volgens recente gegevens wordt pakweg tien percent van de ruimte in Vlaanderen ingenomen door private tuinen; wanneer je de definitie verbreedt naar 'woongroen', komen we uit op zowat een derde van de onbebouwde ruimte in ons woongebied. Vanuit planning of ruimtelijk beleid is er nauwelijks aandacht voor. Er zijn voor ruimtelijk planners tal van goede redenen (klimaatopwarming, biodiversiteit, ruimtegebruik) om de Vlaamse tuinen ernstig onder de loep te nemen. In het [tijdschrift Ruimte](#) besteedt de Vlaamse Vereniging voor Ruimte en Planning (VRP) aandacht aan de tuin als wezenlijk onderdeel van het Vlaamse landschap.

FESTIVAL INTERNATIONAL DES JARDINS - CONCOURS 2020

À l'occasion du 29ème Festival International des Jardins de Chaumont-sur-Loire, le Domaine de Chaumont-sur-Loire propose un [concours international](#) sur 20 parcelles d'environ 210m². Thème du concours 2020 : LES JARDINS DE LA TERRE / RETOUR À LA TERRE MÈRE.

INTERNATIONALE TUINENFESTIVAL CHAUMONT-SUR-LOIRE / OPROEP ONTWERPERS 2020

'Gardens of the Earth/Return to Mother Earth' is in 2020 het thema van het internationale tuinenfestival in Chaumont-sur-Loire. Tot en met donderdag 18 oktober kunnen ontwerpen worden ingeleverd. Kijk op de website voor [de uitgebreide voorwaarden en het aanmeldformulier](#).

LANDSCHAPSCONTACTDAG / COLLECTIEVE LANDSCHAPPEN

Op 18 oktober organiseert het Agentschap Onroerend Erfgoed opnieuw de jaarlijkse [Landschapscontactdag](#) in De Liereman in Oud-Turnhout. Dit jaar ligt de focus op collectieve landschappen of 'commons', landschappen gekenmerkt door gemeenschappelijk bezit of gebruik. De Landschapscontactdag is gratis, maar inschrijven is verplicht en kan tot 11 september.

FONDATION CARTIER PARIS / EXPOSITION NOUS LES ARBRES

Réunissant une communauté d'artistes, de botanistes et de philosophes, [la Fondation Cartier pour l'art contemporain](#) à Paris se fait l'écho des plus récentes recherches scientifiques qui portent sur les arbres un regard renouvelé. Réunissant des dessins, peintures, photographies, films et installations d'artistes, le parcours de l'exposition, rythmé par plusieurs grands ensembles d'œuvres,

déroule trois fils narratifs : celui de la connaissance des arbres – de la botanique à la nouvelle biologie végétale – ; celui de leur esthétique – de la contemplation naturaliste à la transposition onirique – ; celui enfin de leur dévastation – du constat documentaire au témoignage artistique. Prolongement naturel de l'exposition, [le jardin](#), créé en 1994, par l'artiste Lothar Baumgarten, invite à une flânerie au contact des arbres qui, comme le majestueux cèdre du Liban, planté par Chateaubriand en 1823

Télécharger le [guide visiteur de l'exposition](#)

FONDATION CARTIER PARIS / TENTOONSTELLING 'NOUS LES ARBRES'

De [Fondation Cartier pour l'art contemporain](#) in Parijs organiseert een tentoonstelling met als thema 'Nous les Arbres', een artistieke, botanische en filosofische reflectie op het belang van bomen in onze maatschappij en de relatie tussen mens en boom. De tentoonstelling wil de schoonheid en de biologische rijkdom van bomen tonen in een wereld waarin ze in toenemende mate bedreigd worden. Evidente verlenging van de tentoonstelling is de [tuin van de Stichting](#), waarin heel wat bijzondere bomen voorkomen, plus enkele kunstwerken van o.m. Giuseppe Penone en Agnes Varda die geïnspireerd zijn op bomen. U kunt hier de [bezoekersgids van de tentoonstelling downloaden](#)

TENTOONSTELLING / MONET - TUINEN VAN VERBEELDING

Van 12 oktober 2019 tot 2 februari 2020 loopt in het [Gemeentemuseum in Den Haag](#) een tentoonstelling met als titel 'Monet - Tuinen van Verbeelding'. In *Monet - Tuinen van verbeelding* worden maar liefst veertig internationale topstukken bijeengebracht.